Maandag 16 October 1944. DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4335

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I.
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Hongarije in Chaos, vraagt wapenstilstand; Horthy's lot onzeker.

Woensdrecht veroverd.

Aansluiting met het bruggenhoofd in Zeeuws Vlaanderen.

De slag bij Formosa duurt voort.

DE STRIJD IN WEST-EUROPA.

Als volgt luidt het communiqué van hedenmorgen uit Eisenhowers Hoofdkwartier:

„Voortrukkend uit het Noorden en Zuiden hebben de Geallieerde troepen gisteren aansluiting gemaakt langs de gehele Westelijke oever van de Braakman. Later rukte een gecombineerde strijdmacht Westwaarts op om aansluiting te maken met het bruggehoofd in het gebied van Watervliet. Gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers boden steun aan onze troepen in de sector van Breskens en bombardeerden het Fort Frederik Hendrik.

Ten Noorden van Antwerpen namen onze strijdkrachten, die met steun van de luchtmacht optraden, het dorp Woensdrecht. Andere formaties gevechtsbommenwerpers vielen verbindingswegen dieper in Nederland aan, o.a. bij Dordrecht en in het gebied ten Noorden en Oosten van Haarlem waar spoorwegen op verschillende punten werden doorgesneden. Middelzware en lichte bommenwerpers troffen de spoorbrug te Deventer.

In de Nederlandse wig maakten onze strijdkrachten een plaatselijke opmars in de richting van Vierlingsbeek. Bruggen, dijken alsook het verkeer op de spoorlijnen en wegen ten Oosten en Zuid-Oosten van de wig bij Emmerik, Wehl, Gelderen, Rheindalen en elders werden getroffen door de gevechtsbommenwerpers. De druk op Aken duurde voort met gevechten van huis tot huis in de buitenwijken. Ten Noorden van de stad vorderden onze eenheden tegen een hardnekkige tegenstand van den vijand.

Whuselen ten Noorden van Aken en versterkte stellingen in de vijandelijke defensies ten Zuid-Oosten van de stad werden gebombardeerd en beschoten door gevechtsbommenwerpers. Samentrekkingen van tanks, loopgraven, kanonstellingen, kanonnenplacementen en andere sterktepunten werden getroffen.

Er vond geen belangrijke verandering plaats in het gebied van Hurtgen of in de Moezelvallei. In de uitlopers der Vogezen won onze opmars aan kracht.

Winsten werden geboekt tegen een krachtig verzet langs een breed front en verschillende steden werden bevrijd. Ten Noord-Westen van het verkeerscentrum Baccarat werden de steden Glonville en Fontenoy genomen. Verder ten Zuiden hielden onze troepen opruiming in Fremifontaine, het toneel van hevige gevechten gedurende de laatste dagen. Ten Noord-Oosten van Le Thillot vorderde onze opmars verder over woest terrein tot binnen 3 kilometer van La Bresse.

Aanvallen door gevechtsbommenwerpers op spoorwegdoelen en verbindingswegen werden uitgevoerd in de omgeving van Landau en elders. Meer dan 1200 zware bommenwerpers met een krachtig geleide van gevechtsvliegtuigen vielen militaire doelen te Keulen aan. Andere geëscorteerde zware bommenwerpers troffen de olie-raffinaderijen te Riseholz en Monheim ten Zuiden en Zuid-Oosten van Dusseldorf. Zware bommenwerpers deden zonder verlies bij klaar daglicht een aanval met bommen van 12.000 pond op de Sorpe-dam aan het Oostelijk einde van de Ruhrvallei. In de afgelopen nacht vielen andere zware bommenwerpers de vlootbasis Wilhelmshaven aan. Doelen in Hamburg werden ook gebombardeerd. 4 Onzer toestellen worden vermist" (Geallieerd Hoofdkwartier, (AP) 16.10).

HONGARIJE ZOEKT VREDE

De Hongaarse regering van Admiraal Nicholas Horthy zond een verzoek om wapenstilstand aan de Geallieerden, doch binnen enkele uren maakten de Hongaarse nazies met steun van Duitse soldaten bekend, dat zij Horthy omvergeworpen hadden en de hoofdstad Boedapest in handen hebben. De nazies maakten bekend, dat een nieuwe pro-Duitse regering thans het heft in handen heeft en aan de Hongaarse legers en het thuisfront verzocht heeft de strijd aan de zijde van Duitsland voort te zetten. Men dreigde met „meedogenloze maatregelen, waaronder de doodstraf tegen hen, die niet gehoorzamen.

REGENT HORTHY
De breuk met Hitler is thans een feit.

Volgens radioberichten uit Ankara wordt een grote opruiming gehouden in de hoofdstad, waarbij de Gestapo arrestaties op grote schaal doet. Volgens Franse radioberichten is Horthy gearresteerd en naar Duitsland gevoerd. Zijn opvolger in Boedapest zou Ferencz Szalasi zijn, hoofd van de Hongaarse naziepartij. Nog andere radioberichten zeiden, dat Bela Imredy ook een hoge post bekleedt in de nieuwe regering. Intussen bevinden de Russische troepen, die over de Hongaarse vlakten oprukken, zich binnen 80 kilometer van Boedapest (Londen, (AP) 15.10).

Wade Werner seint uit Londen:

De vooruitzichten van een spoedig einde des oorlogs in Europa zijn belangrijk verbeterd nu Hongarije geworpen is in een politieke chaos na het dramatisch verzoek om vrede van Regent Horthy. De vorming van een nieuw bewind door Graaf Ferencz Szalasy toont slechts, dat de Hongaren thans onderling vechten instede van tegen de invasie door het Rode leger. Berichten uit Stockholm melden, dat zij op sommige plaatsen ook tegen de Duitsers vechten. Dit alles helpt de opmars van het Rode leger naar Wenen en bespoedigt een uiteindelijk beslissing in het Oosten.

De Duitsers troffen snel maatregelen, doch het officiële nieuwsagentschap gaf toe, dat Horthy's verzoek om wapenstilstand „de oorlogvoering ernstig geschaad heeft". Men beloofde een gedetailleerde verklaring omtrent de ontwikkeling van de Hongaarse toestand later op de dag. De ochtendbladen van Berlijn maakten evenwel geen melding van Hongarije, hetgeen te begrijpen is. Het zal nu moeilijk zijn voor Dr. Joseph Goebbels om de oorlogsmoede Duitsers ervan te overtuigen, dat er nog een kans is een uiteindelijke verpletterende nederlaag in het Oosten af te wenden.

Volgens onbevestigde berichten worden er zelfs vredesbetogingen in Wenen gehouden (Londen, (AP) 16.10).

BOMBARDEMENT OP KEULEN.

Keulen werd Zondag voor de derde maal binnen 24 uren gebombardeerd toen 1200 Liberators en Vliegende Forten zich boven de grote Rijnstad op 65 kilometer ten Oosten van Aken begaven met meer dan 3500 ton bommen (Londen, (AP) 15.10).

DE SLAG BIJ FORMOSA.

Terwijl zij krachtige Japanse luchtaanvallen afsloegen hebben de Noordamerikaanse vlootstrijdkrachten Vrijdag wederom aanvallen gedaan op Formosa en Luzon waarbij zij op zijn minst 91 vijandelijke vliegtuigen vernielden.

Volgens het laatste bericht is de strijd nog gaande en er zijn sterke aanwijzingen, dat de slag langs de toegangswegen naar de Oost zich ontwikkelt tot een geweldige omvang. De Japanners hebben bekendgemaakt, dat hun vloot in actie is. Hoewel hiervan geen bevestiging is werd een gevecht met de Japanse vloot sedert lang gezocht door Admiraal William Halsey en zijn mannen.

Hoe groot in omvang ook is de slag waarschijnlijk niet ongunstig voor de Noordamerikaanse strijdkrachten al wenden de Japanners misschien hun grootse pogingen aan sedert hun verpletterende nederlaag in de slag van 18 en 19 Juni ten Oosten van de Philippijnen.

Heden wordt gemeld, dat Geallieerde vlootstrijdkrachten te Athene aangekomen zijn om er troepen aan land te zetten. De Duitse positie in het gebied van de Aegeische Zee is thans wel ten zeerste verzwakt.

Admiraal Nimitz maakte de voortgang van de slag bekend om 10 uur (tijd van Hawaii) op Zondag. Hij zeide: „Onze vliegtuigverliezen zijn tot nu toe gering".

Geen commentaar werd gegeven op de Japanse beweringen volgens welke meer dan 50 Noordamerikaanse schepen tot zinken werden gebracht of beschadigd.

De vliegtuigen van de vliegdekschepen vielen Formosa eerst aan op Woensdag. Die nacht werden kleine groepen van vijandelijke vliegtuigen opgespoord en op Donderdag werden wederom installaties op de eilanden en vijandelijke schepen gebombardeerd en beschoten. Vliegtuigen van de Japanse keizerlijke luchtmacht deden tijdens de gehele nacht van Donderdag een krachtige tegenaanval op de Noordamerikaanse vloot voor Formosa.

Zowel leger- als marine vliegtuigen hebben vermoedelijk deelgenomen aan deze aanval, doch of ook vliegtuigen van Japanse vliegdekschepen meededen is niet bekend. Tijdens de aanvallen in de nacht van Donderdag schoten de Noordamerikaanse vliegtuigen 13 Japanse vliegtuigen neer en het luchtdoelgeschut van de schepen schoot er nog 7 neer. In de ochtend van Vrijdag deden vliegtuigen van de vliegdekschepen tegelijk aanvallen op Luzon en Formosa. Zij ondervonden weinig tegenstand van vijandelijke vliegtuigen boven de doelen.

Volgens de eerste berichten schoten zij 11 Japanse vliegtuigen neer en vernielden zij er 30 op de grond. Er is geen bericht omtrent de schade welke aan vijandelijke installaties werd aangericht.

Bij de twee vorige aanvallen op Formosa werden 396 vijandelijke vliegtuigen vernield en 63 schepen vernield of beschadigd. Bij de aanval van Dinsdag op Luzon werden 10 tot 15 Japanse vliegtuigen op de grond vernield. In de namiddag van Vrijdag vielen „talrijke" één- en tweemotorige Japanse vliegtuigen de vlootmacht aan.

Een Noordamerikaanse luchtpatrouille schoot 28 vliegtuigen neer en de kanonnen van de schepen namen er nog 2 voor hun rekening. Andere eenheden van de vloot werden eveneens aangevallen en schoten nog meer vliegtuigen neer. Nimitz zeide, dat nadere bizonderheden zullen worden verstrekt zodra deze beschikbaar zijn. (Pearl Harbor, (AP) 15.10).

SUPERFORTEN BOMBARDEREN FORMOSA.

Het Noordamerikaanse Departement van Oorlog maakte bekend, dat Noordamerikaanse B-29 Superforten heden wederom militaire doelen op het eiland Formosa hebben aangevallen. Nadere bizonderheden omtrent deze aanval zullen nog worden medegedeeld. (Washington, (AP) 15.10).

BRITSE VLOOTSTRIJDKRACHTEN BIJ ATHENE.

Uit Rome wordt gemeld, dat een grote Britse vlootmacht te Piraeus, de haven van Athene, is aangekomen en heden zal beginnen met het ontschepen van troepen. (Rome, (AP) 16.10).

DE RUSSEN DRINGEN BEOGRAD BINNEN.

Sovjet-tanks zijn Beograd binnengedrongen, aldus meldde de radio van Berlijn. De radio zeide, dat de Russen gisteravond aanvielen na versterkingen ontvangen te hebben en „een geheel tankcorps" gebruiken. De doorbraak in de defensiestellingen vond plaats aan de Zuidoostelijke rand van Beograd (Londen, (AP)

Het nieuws van vandaag.

Nicolaas Horthy van Nagybánya heeft de knoop doorgehakt. Eigenlijk deed hij dit reeds weken geleden, doch de wijze waarop de beslissing ten uitvoer gebracht moest worden baarde bij hem de grootste zorgen. Want de Regent van Hongarije wist dat de nazies hem in de gaten hielden en zouden trachten hem te vatten zodra hij openlijk met Adolf Hitler zou breken.

Nu hij openlijk de Geallieerden om wapenstilstand gevraagd heeft is zijn lot onzeker. Volgens de Franse radio is Horthy thans de gevangene van Himmlers Gestapo. Een ander bericht zegt, dat hij zich in zijn kasteel teruggetrokken heeft na dit als vesting te hebben laten inrichten.

Hier zou de Admiraal dan de loop der gebeurtenissen afwachten. Het gehele land is intussen in chaos, terwijl het Rode leger voortsnelt binnen 80 kilometer van de hoofdstad Boedapest. Met behulp der nazies is een nieuwe regering gevormd onder Graaf Salaszi, hoofd van de Hongaarse nazie-partij. Maar het volk schijnt evenals zijn Regent genoeg te hebben van de krijg en verschillende afdelingen van het leger zouden zich aan de Russen overgeven of zich tegen hun vroegere Duitse wapenbroeders keren.

De Russen vorderen niet alleen in Hongarije, doch ook in Joegoslavië waar zij Beograd zouden zijn binnengerukt, in de Baltische Staten bij Memel en in het hoge Noorden waar de belangrijke havenstad Petsamo eindelijk genomen werd.

Uit Hellas schijnen de Duitsers zich geheel te hebben teruggetrokken, dit zegt Berlijn ten minste. Rome bericht, dat een Britse vlootmacht te Piraeus, de haven van Athene is aangekomen, en dat daar heden de ontscheping van troepen zal plaatsvinden.

Aan het Westfront in Europa zijn het vooral de Canadezen, die winsten boekten. Zij namen Woensdrecht aan de toegangsweg naar Zuid-Beveland en maakten aansluiting met het bruggenhoofd in Zeeuws Vlaanderen. De strijd om Aken is fel, maar toont weinig verandering. In Frankrijk maakte vooral het 7e leger vorderingen in de Vogezen.

De slag bij Formosa duurt blijkbaar nog voort, hoewel er tekenen zijn, dat de Noordamerikaanse vloot zich terugtrekt na volbrachte taak. Dit gaf aan Tokio aanleiding om te beweren, dat een grote nederlaag werd toegebracht aan de Noordamerikaanse vloot, waarbij tot 10 vliegdekschepen, 2 slagschepen en 3 kruisers tot zinken zouden zijn gebracht. Na de Noordamerikaanse bekendmaking van Zondag omtrent de vernieling van 91 Japanse vliegtuigen is slechts een nieuw bombrdement van Superforten of Formosa gemeld.

Laatste nieuws.

Over U, maar zonder U.

De vredesregeling los van de internationale organisatie.

Wat te doen met de neutralen van welke wij baat hadden?

De verschillende „phasen", die gesignaleerd werden tijdens de conferentie van Dumbarton Oaks, waren even zovele gevaarlijke symptomen voor de toekomstige wereld. De nuchtere man toch zegt, dat het eenvoudiger ware allen gezamenlijk te laten vergaderen. Wij herinneren ons uit de dagen, die aan de Franse revolutie voorafgingen, dat een deel van het volk, de zg. derde stand, eiste dat er gezamenlijk vergaderd zou worden. Ten eerste omdat zij zodoende meer kans op succes zouden hebben, maar ook om te weten wat er besproken werd. In een ander verband bespeurt men in het kamp der volken ook thans weer een zekere wrevel, dat er niet gezamenlijk vergaderd werd. Dat is niet democratisch.

Technisch is het misschien nodig, dat op een bepaald moment — zoals in Québec — Rusland niet mededoet, omdat Rusland en Japan niet met elkander in oorlog zijn. Men verwacht dat deze landen elkander nadat Duitsland verslagen is, de oorlog aan zullen doen. Inderdaad zeer practisch, maar opportunistisch. Hoeveel baat het opportunisme ook op een bepaald moment biedt, op den duur doet het dit zeker niet en van karakter getuigt het evenmin. Dat China aanvankelijk niet mede aanwezig was in Dumbarton Oaks, is valse noot in het concert, dat Wereldoorlog II heet. Al meermalen is gebleken dat China nu niet bepaald het rijkst bedeelde lid is van de Grote Vier. Is het in hun midden slechts toegelaten omdat het feitelijk de grootste van de Grote Vier is en omdat de wereldopinie met zulk een bruisend enthousiasme zich achter de sympathieke Chinezen heeft gesteld?

De rest van de wereld is te Dumbarton Oaks geheel uitgeschakeld. Er wordt over hen, maar zonder hen beslist. Op onze aardbol wonen 2.130.000.000 mensen. Op een simpele vijftig millioen na zijn deze allen — zij het vaak nominaal — in de oorlog gewikkeld. Heeft men ooit van een wereldoorlog gesproken, dan is de huidige krijg het. En 50.000.000 die niet in de oorlog zijn, leven allen in slechts weinige, betrekkelijk kleine landen, veelal buiten de directe beschavingssferen. Ieder is het er over eens, dat er iets gedaan moet worden om ervoor te zorgen, dat dit enorme aantal mensen nu eens in vrede kan gaan leven.

Sedert 3 Augustus 1914, toen Keizer Wilhelm in de eerste wereldoorlog de machten der duisternis over Europa en de wereld ontketende hebben beide wereldoorlogen al 75.000.000 slachtoffers gemaakt, waarvan ongeveer 18.000.000 doden. Huizen en steden gingen er aan en de uitslag van de eerste wereldoorlog heeft doen zien, dat het heel moeilijk is een bestendige vredestoestand te scheppen. De jaren van 1918 tot 1939 zijn niet de aangenaamste uit de geschiedenis geweest. Negen jaren heerste er een diepe depressie. De malaise herinneren de meesten onzer zich nog te goed. Alle twintig jaren lang kon men op een plaats ter wereld een oorlog waarnemen. De „grote wapenstilstand", zoals Chesterton de tijd tussen Wereldoorlog I en II noemde, is nimmer zonder oorlog geweest.

De historie doet zien, dat een tyrannie nimmer lang duurt. Toch staat er telkens weer een op om na korter of langer tijd ten onder te gaan. Op zichzelf brengt zulk een tijd ook goede dingen mede. De sleur wordt verbroken. Maar ten slotte hijgt elk mens toch naar de vrede en thans, terwijl het krijgsrumoer nog niet gestild is — na de onderwerping van Duitsland komt Japan ook nog — treden enkele wereldleiders tezaam om over de toekomst te beslissen.

Cordell Hull heeft in zijn rede tot de gasten gezegd, dat hij een scherp onderscheid wil markeren tussen de vredesregeling en de internationale organisatie. Dat 's een wijs woord. De vredesregeling is een zaak van de overwinnaars. Wij, die overwonnen hebben, zullen zeggen hoe het den aanranders onzer vrijheid moet vergaan. Wij zullen, met het gebed des ootmoeds op onze lippen, ook dienen te straffen. Maar daarna moeten wij tot de internationale organisatie komen. Dááraan dienen ook de overwonnenen deel te hebben. Zij dienen dat deel te hebben niet als overwonnenen, maar als — na hun straf ondergaan te hebben en nadat de wereld zich ervan heeft kunnen verzekeren, dat van hun zijde geen agressie meer zal komen — dan vrijen, temidden van vrijen.

Het wil ons uit het verleden Dinsdag gepubliceerde Handvest voorkomen, dat hoezeer Dumbarton Oaks zich ook op dit standpunt wilde stellen, het toch de beide facetten der na-oorlogse wereld niet geheel en al gescheiden houdt: de vredesregeling en de internationale organisatie. Niet alleen ten opzichte van Duitsland en de zijnen, maar ook ten opzichte van enkele onzijdig gebleven landen.

Daar is bijvoorbeeld Turkije. Op zichzelf genomen vergeten wij niet, dat Turkije het eerste agressie-land is geweest, toen het drie maanden nadat het op 10 Augustus 1920 het verdrag van Sèvres getekend had, waarbij de grenzen tussen Turkije en Armenië werden geregeld en waarbij de toenmalige geallieerden Armenië als onafhankelijke republiek erkende, de grenzen van Armenië schond en Kars bezetten. Laten wij dit voor een ogenblik vergeten; maar niet voor altijd, want ook Armenië dient bevrijd te worden.

Maar nu Turkije's rol in de huidige oorlog. Er zijn boze stemmen opgegaan, dat Turkije oorlog had moeten verklaren, het doet er toe aan wie. Zou het de zijde van Duitsland gekozen hebben — en tot medio 1941 had het daar de meeste schijn van — dan konden de geallieerden immers toch van de lucht boven Turkije gebruik maken. Zou het de zijde der geallieerden gekozen hebben, dan konden zij het ook. Toch kan men ook Turkije's rol van andere zijde bezien. Doordat het in 1941 neutraal bleef konden de Duitse troepen toen niet door Klein-Azië heen aansluiting zoeken met de troepen van Rommel. Door deze onzijdigheid heeft het de oorlog in het Nabije Oosten dus vereenvoudigd. Thans, nu het ook onzijdig is, kunnen de geallieerden de Duitsers zelf uit de Balkan laten terugtrekken. Eventueel met een kleine druk, zoals bewezen werd door de landingen van de vorige week.

Tenslotte heeft de onzijdigheid aan Turkije zelf baat gebracht. Turkije kon zijn wolfram maar twee zijden verkopen, van twee

kanten kreeg het deviezen en natura. Na de oorlog staat Turkije altijd stevig.

De vraag is nu, welke plaats Turkije in onze na-oorlogse besprekingen zal hebben? Door welke motieven deze onzijdigheid geïnspireerd was, laten wij ter zijde, maar vast staat, dat Turkije's onzijdigheid ons het meeste voordeel heeft opgeleverd. Bij de vredesregeling behoort Turkije afwezig te zijn, want het heeft niet gevochten. Bij de internationale organisatie behoort het als onafhankelijk land wel aanwezig te zijn, maar welke plaats kennen wij het toe?

Het blijft jammer, dat Dumbarton Oaks zo weinig publiciteit geeft aan wat er besproken is alvorens het Handvest in het licht gezonden werd. Wij hebben recht te weten wat over ons gezegd wordt en hoe onze belangen worden voorgestaan. Niet alleen omdat wij dienen te weten hoe de verhouding der landen zal zijn, maar ook op welke grondslag men bouwt. Want naar wat wij nu horen, is het een huis dat op zand gebouwd wordt......

Missie Nieuws

DE LAATSTE PAREL.

De laatste parel in de kroon van Soeur Marie Palmatia werd Vrijdag gezet. Soeur Palmatia, die al tien jaren bedlegerig was, doof en sedert de laatste twee jaren ook vrijwel blind, brak haar heup. Ook dit lijden heeft zij zonder klacht gedragen.

God beloonde haar met een gelukzalige dood. Soeur Palmatia, geboren Mejuffrouw Dominica Regina van de Bout in 1867 te Zierikzee, werd enkele dagen voor het Kerstfeest van 1888 geprofest in de Congregatie van de Religieuzen Penitenten-Recolletinen van de Onbevlekte Ontvangenis van Roozendaal. Twee jaar later, op 21 Juni 1890 zette ze voet aan wal op Curaçao. De 54 jaren die sedertdien verlopen zijn heeft zij geen dag vacantie gehad en al die tijd heeft zij het stille leven van een kloosterzuster op dezelfde plaats, te Welgelegen, doorgebracht. Voor de wereld was zij onbekend. Slechts weinigen kenden haar buiten onze Lieve Heer zelf.

Al die jaren heeft zij in de lingerie van de pensionnaires gewerkt. Hier werd haar geduld gekweekt voor de pijnen die zij de laatste tien jaren van haar leven zou mogen dragen als boete voor de zonden van wie weet hoevelen die haar noch God kennen. Met het grootste geduld heeft zij de pijnen, de tienjarige bedlegerigheid, de doofheid en de blindheid gedragen. In haar doodkist hadden de zusters haar de gouden kroon op de kap gespeld: het was het teken dat zij meer dan 50 jaren in dienst van God was geweest. God zelf zette er de parelen in, toen Hij haar na een laatste pijnlijke beproeving door een heupbreuk tot Zich nam. Stil als zij geweest was, is zij heen gegaan. In de kloosterkapel van Habaai hebben de zusters gisteren voor haar gebeden, hebben de Paters en andere werkers van onze Missie haar vaarwel gezegd, toen Monseigneur Verriet de absoute deed en haar ten grave geleidde. Dat zij ruste in vrede.

ONZE LIEVE VROUW VAN GUADELOUPE.

Men schrijft ons:

In het jongste communicandum van onzen Apostolisch Vicaris wordt er gesproken over de H. Maagd van Guadeloupe. In het communicandum wordt niet bedoeld de H. Maagd vereerd onder die titel, in het oude Maria heiligdom in Spanje, doch de Onze Lieve Vrouw waarvoor men in Mexico zulk een schitterende basiliek bouwde.

Het volk van Curaçao kent deze verering, het weet hoe in het jaar 1531 de H. Maagd verscheen aan den eenvoudigen Indiaan Juan Diego en hoe de geestelijkheid zijn verschijningen absoluut niet wilde geloven, totdat de H. Maagd hem hielp en op zijn kleed haar beeltenis plaatste. Men ziet haar afbeelding in de huizen: de H. Maagd licht gebogen, handen gevouwen met hoofddoek bedekt, staande op de maan, omgeven door een stralenkrans.

Men kent ook hier meisjes die de voornaam dragen — Guadeloupe.

Vlak voor de Vasten van dit jaar draaide er in „West End" de film „La Virgen de Mexico", waarin men heel de geschiedenis van de H. Maagd van Guadeloupe zag afgebeeld en waarin men ook zag hoe de pastoor Manuel Hidalgo als hij op de avond van de 15 Sept. 1810 de revolutie uitroept ter bevrijding van Mexico de beeltenis van de H. Maagd tot standaard kiest.

Er bestaat een zeer goed geredigeerd tijdschrift „La Voz Guadalupana" waarin men kan zien hoe geweldig in geheel Amerika de liefde is voor de H. Maagd van Guadeloupe. In dit tijdschrift ziet men ook wat de kunst in deze landen op artistiek gebied tot stand gebracht heeft.

Hoe arm is Curaçao na de eeuwen als men die kerkenbouw, die beeldenpracht ziet.

Vijftig jaar geleden riep men de H. Maagd van Guadeloupe uit tot koningin van Amerika, daar valt Curaçao ook onder.

Er bestaat een streven om te zien of de Indiaan Juan Diego ook heiligverklaard zou kunnen worden.

Er wordt sedert de maand Mei in de basiliek een doorlopende gebedsactie gehouden ter verkrijging van de vrede. Voor de afbeelding van de H. Maagd ligt men geknield dragend de sjerpen waarop de woorden „Por la paz del mundo".

De landen van de beide Amerika's hebben hun speciale processie en bedevaartsdagen naar Onze Lieve Vrouw van Guadeloupe, dan wordt de vlag van dat land vastgehecht aan Haar beeltenis. De vlag van Nederland zal er nog wel nooit gehangen hebben. Wie weet in de toekomst, nemen het gebiedsdeel Curaçao en Suriname vallen ook onder Haar speciale bescherming.

WERELD NIEUWS

ROMMEL OVERLEDEN.

Het DNB maakte bekend, dat Veldmaarschalk Erwin Rommel overleden is aan ernstige hoofdwonden, welke hij opliep bij een

ROMMEL
De „woestijnvos" kon niet aarden.

auto-ongeluk, terwijl hij diende als Bevelhebber van de Duitse legergroep aan het Westfront. Hitler gaf opdracht tot een staatsbegrafenis.

Rommel was 53 jaar oud en „een onzer meest succesrijke legerleiders, wiens naam voor altijd verbonden zal blijven met de heldhaftige slag van ons Afrika Corps", aldus het DNB.

„De woestijnvos", zoals Rommel genoemd werd bij zijn terugtocht voor de Geallieerden uit Noord-Afrika, was belast met de verdediging van Normandië, toen de Geallieerden Frankrijk binnenvielen. Verschillende malen sedert D-Dag was de dood van Rommel gemeld en men gelooft, dat hij gewond werd toen zijn staf-auto enkele maanden geleden beschoten werd door Geallieerde vliegtuigen. De Duitse bekendmaking zeide niet wanneer Rommel gewond werd of wanneer hij overleed. Zij beschreef hem als „een man die diep overtuigd was van het nationaal socialisme" (Londen, (AP) 15.10).

LEIGH MALLORY NAAR HET OOSTEN.

Hoofd Luchtmaarschalk Sir Trafford L. Leigh Mallory, de 55-jarige Bevelhebber van de invasie luchtmacht onder Generaal Eisenhower, is benoemd tot Opperbevelhebber van de Geallieerde luchtmacht in Zuid-Oost Azië.

LEIGH-MALLORY
Van West naar Oost.

De benoeming werd bekendgemaakt door het Ministerie van Luchtvaart en het Hoofdkwartier van de Geallieerde expeditie-strijdkrachten. Leigh Mallory zal zn nieuwe post in de naaste toekomst aanvaarden. De luchtoperaties in West-Europa zullen komen onder Eisenhower met een waarnemend bevelhebber die rechtstreeks verantwoordelijk zal zijn voor de coördinatie in de lucht. (Londen, (AP) 15.10).

DE JAPANSE BEKENDMAKING.

De radio van Tokio zeide, dat „de grote nederlaag" van de Noordamerikaanse vlootstrijdkrachten ten Oosten van Formosa de verwachte invasie van de Philipijnen „ten minste twee maanden heeft uitgesteld". Als volgt luid het commmuniqué, dat door de radio werd voorgelezen: „Teneinde een deel van haar eigen vlootmacht te redden, welke op de vlucht gedreven werd, heeft een afdeling van de vijandelijke hoofdmacht Manilla aangevallen op 15 October. Onze luchtstrijdkrachten in dat gebied onderschepten de aanvallende strijdmacht en voerden herhaalde felle aanvallen uit in de wateren ten Oosten van de Philippijnen waarbij de volgende resultaten geboekt werden: Tot zinken werd gebracht één vliegdekschip. Beschadigd werden drie vliegdekschepen en één slagschip of kruiser. Meer dan 30 vliegtuigen werden neergeschoten. In deze gevechten verloren wij slechts enkele vliegtuigen die niet terugkeerden. (New oYrk, (AP) 16.10).

BOLESLAW BERUT HEEFT HOOP.

Boleslaw Berut, de machtigste figuur in de Poolse de facto regering te Lublin, voorspelde „de vereniging van Polen op een basis van een compromis met Mikolajzyk".

Berut woonde de balletuitvoering voor Churchill en Stalin bij in het Bolsjoi Theater en deelde aan ondervragers mede tijdens de pauze, dat hij „Churchill zeer vriendelijk" vond toen hij en andere gezagsdragers van Lublin op Vrijdagavond een conferentie met hem hadden (Moskou, (AP) 14.10).

TWEE KUNSTMATIGE HAVENS.

In Londen werd bekendgemaakt, dat twee kunstmatige havens, compleet met dokken, pieren en drijvende golfbrekers, over het Engels Kanaal werden gesleept en geïnstalleerd op de kust van Normandië binnen drie weken na de Geallieerde invasie. De havens zijn groot genoeg om op zijn minst 12.000 ton aan voorraden en 2500 voertuigen per dag te lossen.

Dit is een van de redenen waarom de legers in staat waren door te breken in Frankrijk met slechts één haven — Cherbourg — voor de aanvoer van voorraden. In Juni van het vorig jaar werd een begin gemaakt met het ontwerp en de bouw van deze kunstmatige havens toen de Geallieerden besloten, dat de Franse havens die in Geallieerde handen zouden vallen, niet groot genoeg zouden zijn voor de ontscheping van de nodige voorraden. 20.000 Britse arbeiders waren betrokken bij de bouw en nog duizenden anderen voor het maken van bijkomstige installaties. (Londen, (AP) 15.10).

LISIEUX AAN PUIN.

11.000 Van de 16.000 inwoners van Lisieux zijn dakloos. De beroemde kloosters zijn vrijwel onbeschadigd, maar 15 zusters zijn bij de gevechten gedood.

PETSAMO VEROVERD.

Stalin meldde in een dagorder de verovering van Finlands Noordelijke haven Petsamo. In een bericht uit de havenstad zeide „Pravda", dat de Russische tanks een wegenkruispunt veroverden, dat „de sleutel naar Noorwegen" is.

Een colonne van Duitse pantserstrijdkrachten, welke zich naar Noorwegen terugtrok, poogde een tegenaanval te doen, doch werd afgeslagen met hevige verliezen. In een aanval over land en zee werden twee vijandelijke divisies alpinisten verslagen in een slag welke drie uren duurde (Moskou, (AP) 16.10).

ANGLICAANSE AARTSBISSCHOP EN DUMBARTON OAKS.

Zijne Hoogwaardige Excellentie Cyril Carbett Forster, Aartsbisschop van York zeide, dat de voorstellen van Dumbarton Oaks een „practische en realistische" oplossing zoeken van het probleem om de vrede te handhaven. (Keighley, Yorkshire, (AP) 15.10).

ORKAAN IN DE CARAIBISCHE ZEE.

Een „zeer hevige" orkaan woedt in de Caraïbische Zee en beweegt zich tussen West- en Noordwestwaarts voort. Van het Yucatan-schiereiland tot de Straat van Florida is men gewaarschuwd. Men verwacht, dat de stormwinden heden en vannacht zullen aanhouden. De orkaan woedt ongeveer op 65 kilometer ten Westen van het eiland Grote Kaaiman, aldus zeide het Weerbureau (Miami, (AP) 16.10).

ENGELAND — SCHOTLAND 6—2.

De grootste menigte bij een sportwedstrijd in Groot Britannië tijdens de oorlog — 90.000 waaronder Koning Haakon van Noorwegen — woonde de voetbalwedstrijd Engeland — Schotland bij in het Wembley Stadion. In de tweede helft van de wedstrijd maakte Engeland zes doelpunten, waardoor de eindstand 6—2 werd (Londen, (AP) 14.10).

VAN MOOK BIJ ROOSEVELT.

Roosevelt heeft Zaterdag Dr. H. J. van Mook, Minister van Koloniën en Dr. A. Loudon ambassadeur, ontvangen. De conferentie duurde veertig minuten. De Nederlandse Ambassadeur verklaarde na afloop aan de pers, dat de aandacht van den President was getrokken op de dringende hulp, die de Nederlanders onmiddellijk na de bevrijding geboden moet worden. De President toonde, verklaarde hij, grote belangstelling in de zware beproevingen van het Nederlandse volk.

Dr. Loudon verklaarde aan de Noordamerikaanse journalisten, dat de hongersnood Nederland meer en meer bedreigt; hij wees er ook op, dat dit geschiedt volgens een door de Duitsers uitgewerkt plan om Nederland te verwoesten. Ook Dr. van Mook verklaarde, dat Nederland bedreigd wordt door hongersnood, overstroming en koude (Aneta).

DE GENTENAARS SPAARDEN HUN NIKKEL.

Harold Mayes, Reuter-correspondent bij de Tactische Luchtmacht in België, vertelde, dat vele Britse soldaten en vliegers een vreemdsoortige kaart mede naar huis zullen nemen als herinnering aan een avond doorgebracht in St. Maartens Latem bij Gent. Iedere avond nodigt een daar wonende grothandelaar, van Nederlandse afkomst, zoveel mogelijk Geallieerde soldaten uit en als zij weggaan, krijgen zij allen een oranje-kaart met een grote V. er op, waaraan een Belgisch 10 centiemenstukje vast zit. Op iedere kaart staat de naam van den soldaat ingevuld, een woord van dank voor alles dat hij voor de bevrijding gedaan heeft en een verklaring, dat het aangehechte geldstuk verborgen werd gehouden voor de Duitsers, opdat zij het nikkel niet zouden kunnen gebruiken (Aneta).

VERENIGINGSNIEUWS.

— Katholieke Sport Centrale: Voetbal: Sithoc — Radiodienst 3—0; Ecuador Jr. — Republiek Jr. 0-1; Mobilia — Republiek 5-0; Red Devils — Union Victory Stars; 2—4; De West — Neptunus 6—0; Padvinders Juicio — Padvinders Groot Kwartier 10—0.

BENOEMING EN ONTSLAG.

Met ingang van 10 October is Luitenant ter Zee 1e klasse K.M.R. J. F. Willemse, eervol ontheven als Hoofd van de Curaçaose Contrabanda Controle terwijl met ingang van dezelfde datum de Luitenant ter Zee 2e klasse K. M. R. K. B. Hagenaar met voornoemde functie belast is.

EEN NIEUWE VOORZITTER.

Dr. William Ch. de la Try Ellis is benoemd tot voorzitter van de Commissie ter bestudering van Staatkundige aangelegenheden.

EENIGE EN ALGEMEENE BEKENDMAKING.

Wij maken onze stroomverbruikers er op attent, dat de stroom kwitanties over de maand SEPTEMBER zonder uitzondering voor of op 24 OCTOBER betaald moeten worden.

Na dezen datum niet betaalde KWITANTIES zullen door ons worden geïncasseerd verhoogd met EEN GULDEN incasso-kosten.

Wij verzoeken onze verbruikers tijdig hun kwitanties te voldoen, ten einde ons niet te genoodzaken tot afsluiting over te gaan.

Electriciteitsbedrijf Curaçao.

DANKBETUIGING.

De ondergeteekenden betuigen hier langs dezen weg hun welgemeenden en hartelijken dank aan Dr. Hompers, de Directrice Oostendorf en verpleegsters van het Groene Kruis, aan alle vrienden en bekenden die blijk van medeleven hebben betoond, gedurende de kortstondige ziekte en het overlijden van hun beminden en geliefden broeder:

José Maria Serapio Bacuna

overleden te Sanatorium 13den Oct. 1944.

Namens de familie:
Johan Bacuna, Celia Bacuna Martis, Raymundo Bacuna, Cornelia Bacuna Conquet, Victor Bacuna, Cesario Bacuna, Silvia Bacuna.

DANKBETUIGING.

Langs dezen weg betuigt Mevr. BONIFACIA TERESITA PLACIDA haar hartgrondigen dank aan den Weled. Zeer Geleerden Heer Dokter Hompers, aan de Directrice Oostendorf en verpleegsters van het Groene Kruis voor alles wat zij gedaan hebben gedurende de kortstondige ziekte en het overlijden van hare zeer geliefden en beminden man:

José Maria Serapio Bacuna

overleden te Curacao den 13den October 1944.

DE HEER EN MEVROUW
G. J. BOTTERWEG - BAKKER
geven met groote blijdschap kennis van de geboorte van hun volgenden zoon, die zij
GEERT JOHAN
noemden
Willemstad 15 Oct.
St. Elisabeths-hospitaal.

Jan van Bergeyk, de Schilder

Onder de velen, die op Curaçao aan schilderen doen, is Jan van Bergeyk, de 36-jarige Eindhovenaar, vriend en leerling van den bekenden Henri Sikking van Tilburg en den Pool Godchewsky te Parijs, een der weinigen, die hiertoe academisch zijn gevormd. Zijn bekendheid alhier dankt Jan van Bergeyk aan zijn openbaar optreden bij lezingen, voor J.P.F., voor V.O.C., door de 250 leerlingen, die wekelijks door zijn handen gaan, door zijn werk voor de door hem opgerichte en voorgezeten Vereniging van Opvoeding en Onderwijs. Zijn schilderwerk is helaas iets minder bekend. Het is te hopen, dat Van Bergeyk ga exposeren. Veel heeft hij niet hier. Zijn grote oeuvre ligt in Nederland.

Van Bergeyk heeft zich vooral toegelegd op de portretteerkunst. Het is moeilijk het werk van Van Bergeyk te classificeren. Temeer omdat men twee geheel verschei- den Van Bergeyks waarneemt. Aan de ene zijde staat de academicus, de leraar. Aan de andere kant de kunstenaar van het impressionisme. Twee richtingen, die zover uiteen liggen als Oost en West en „never the twain shall meet". Ontmoeten zij elkander toch in Jan van Bergeyk? Wij geloven het niet. Wij geloven, dat de vrije impressionist Van Bergeyk is. De andere is een aangeleerde habitus van den schilder, niet zijn kunst, veel minder nog zijn talent. Wij zagen een jongenskopje.

Op dit motief heeft Van Bergeyk gewerkt en er iets van zijn eigen visie in weten vast te leggen. Hij heeft zijn visie erin gepersonificeerd. Misschien dat de statige portretten, die hij met de kunstgrepen der academie schilderend tekende, beter gelijken. Misschien dat de klanten liever zulke portretten van nabestaanden en groten hebben. Maar het is niet Van Bergeyk. Het kon ieder ander zijn, die met wat vaardigheid en techniek behept is. Niet dat wij deze laatste onderschatten. Het kan gebeuren, dat een tot schilderen begaafde zijn indrukken niet vast kan leggen, omdat hij de techniek niet beheerst. Maar ook is het waar, dat velen al door te schoolse academies zijn bedorven.

Van Bergeyk heeft de academie wel doorlopen. Eerst studeerde hij aan de tekencursus van de leergangen te Tilburg, later te Amsterdam. Daar heeft hij de schoolse opleiding vaarwel gezegd, omdat hij het met zijn leermeesters niet eens kon worden over de schoolmatigheid. De Amsterdamse leraren wilden een techniek-slaaf van hem maken. Het is goed, dat Van Bergeyk de academie toen verlaten heeft en een eigen richting heeft ontwikkeld. Vooral Henri Sikking te Tilburg — een broer van Pastoor Sikking, die naar de berichten van enkele weken geleden zich zo dapper gedragen heeft bij de bevrijding van Eindhoven — heeft invloed gehad.

Van Bergeyk zelf zegt zeer veel te danken aan wijlen zijn vader Willem van Bergeyk, die architectonisch werkte en voor handtekenen onderscheiden werd met de gouden medaille van Hare Majesteit de Koningin.

De visionnaire gaven van den vader vindt men ook terug bij André van Bergeyk, een broeder van Jan. Toen Van Bergeyk in 1929 zijn tekenexamen gedaan had — hij had op 20-jarige leeftijd de hoofdacte reeds en kon zich dus vroeg op tekenen specialiseren — stichtte hij de Eindhovense Schetsclub. Deze kwam samen in de voormalige sigarenfabriek Romulus. Dit werd op den duur een heel cultuurcentrum. Peters, Teunisse, Ir. Kalff, Harry Maas, Jan Coolen (een broer van den schrijver Antoon), Dimme Gestel (een oom van den bekenden Leo), Zoetmulder en weldra ook schrijvers kwamen hier samen. Het werd een atelier, waar gesproken werd over de kunst. Men zocht er, zoals er juist in die jaren zoveel gezocht werd. Het futuristische element, aanvankelijk door enkelen aangehangen, verdween.

— Wat acht u het best, zulke ateliers of een schoolse academie?

„Absoluut het tweede. Het is mogelijk, dat soms de techniek ook aangeleerd moet worden. Zo ben ik zelf blij de techniek geleerd te hebben, zodat ik academisch kan tekenen, wat u dan zo straks de aangeleerde Van Bergeyk noemde. Maar ik heb die in zoverre nodig, dat ik mijn gezin moet onderhouden. Voor een waren kunstenaar bestaat er geen droog brood. Maar mijn academische tekeningen en schilderstukken vinden aftrek. Aan de andere kant, u kent natuurlijk Van Gogh. Het is mijn opvatting, dat Van Gogh technisch te kort schoot, zodat hij zijn indrukken niet zo kon vast leggen als hij dit zelf wilde. Maar de hemel beware ons voor de slavernij in de kunst."

— Hoe bent u dan aan die school gekomen?

„Aanvankelijk gevoelde ik voor beeldhouwer, doch daar is nimmer iets van gekomen. Wel heb ik wat geboetseerd, doch tot de steen ben ik niet gekomen. Toen ik mij meer ging ontplooien, zwenkte ik in de richting der schilderkunst. Aanvankelijk in Nederland veel landschappen naast mijn portretten. Maar hier op Curaçao heb ik mij vrijwel tot de portretten beperkt. Zoals u ziet, hier en daar een stilleven."

„Kinderen bij broertjes Wieg", linoleumsnede van Jan van Bergeyk.

Er kwamen twee stillevens voor de dag. Het ene een Van Bergeyk. Het andere een aangeleerd.

Het is jammer, dat Van Bergeyk, zoals bij het verdere onderhoud bleek, zodanig overkropt zit met andere werkzaamheden als onderwijzer — Franse woordjes overhoren, Duitse naamvallen, tien- en tientallen schriften nakijken — dat er voor de kunst weinig tijd over blijft. Het is zo met allen, die hier cultureel werk verrichten. Zij worden uitgebuit voor allerlei dingen, die op zichzelf heel nuttig zijn, maar evengoed door anderen gedaan kunnen worden. Dat een kunstenaar als Van Bergeyk academische prenten moet schilderen om te voldoen en daardoor zijn gaven als kunstenaar ondermijnen, is wel heel erg.

Van Bergeyk deed in Nederland illustratief werk voor Vas Dias (kinder- en moderubrieken). Hier op Curaçao maakte hij naam door het kookboek van de Vrouwenorganisatie, de kalender van het Rode Kruis en de oirkonde voor Wouters. Straks komt op de kalender van De Nederlanden voor 1945 ook een tekening van Van Bergeyk voor.

Een condé-tekening van Christofoor symboliseerde de oorlogszwangere tijd. Op de ezel stond een soortgelijke tekening, die pas aangevangen is en de „Vlucht" gaat voorstellen.

De Heer van Bergeyk zeide nog inderdaad van plan te zijn eind van dit jaar tot een tentoonstelling te komen. Het jammere is, dat bijna al zijn werk in Nederland ligt. Hier heeft Van Bergeyk maar een acht tot tien schilderijen.

— Maar tot aan het eind van het jaar kunt u toch nog werken?

„Ach man, ik moet mijn schriften nakijken. Mijn leerlingen moeten „Ahren Bären Fürsten Finken" opzeggen en het verschil tussen de imparfait en de passé difini leren. Ik sta van 8 tot 5 te praten. Dan moet ik nog twee lezingenreeksen houden.

Wij weten er alles van. Uitbuiting van intellectuelen is een gewoon verschijnsel op Curaçao. Wat hier verloren gaat, is niet te beseffen. Wat er gewonnen zou worden, als het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling eens wat meer naar het tweede deel van zijn titel zage, maar dan in cultureel opzicht, is niet te bevroeden. Het is en blijft jammer, dat tekort aan mensen hier die iets praesteren kunnen. Toch hopen wij, dat Van Bergeyk gelegenheid vinde te werken.

ONS KONINKRIJK

VERGOEDING GEEIST.

In een radio-rede verklaarde Zijne Excellentie Dr. Hubertus J. van Mook, Minister van Koloniën, die op het ogenblik in Washington vertoeft, dat Nederland het recht heeft schadevergoeding van Duitsland te eisen tegenover de verwoestingen, die er door overstromingen en vernielingen aangericht zijn.

Er moet compensatie gegeven worden voor het land, dat zij vernielden, voor het materiaal, dat zij geroofd hebben en misschien ook voor de arbeid, waartoe zij de Nederlanders gedwongen hebben. De nazies hebben zoveel verwoest, dat men zelfs niet meer verwachten kan, dat zij alles kunnen herstellen.

Sprekend over Nederlands Indië, zeide de Minister, dat, wanneer de Japanners verdreven zijn, de opbouw het grote doel zal zijn van allen. Niet alleen opbouw tot wat vroeger reeds was: voorspoed, eerlijk bestuur en rechtvaardigheid, maar ook het leiden van de Indiërs naar zelfbestuur. Zij bezitten de capaciteiten, maar de eenheid en de ervaring ontbreken nog (Aneta).

TYPISCHE NAZIE-METHODE.

De nazies hebben in Nederland op beestachtige wijze vijf jonge vaderlanders omgebracht, door hen touwen om de hals te binden en hierméde achter een auto vastgemaakt, door de straten te slepen. De jongens hadden deelgenomen aan een aanval op een naziekrant en werden door de Duitsers tussen Maarssen en Breukelen gevangen genomen. Zij werden daarop onmiddellijk achter de auto gebonden en voortgesleurd (Aneta).

„ER ZIJN WEER EIEREN".

Een mandjevol eieren, dat in de uitstalraam van een Eindhovense kruidenierderij prijkte, was als het ware een symbool van de bevrijding. Het was het eerste sedert jaren, dat weer eieren te pronk stonden in een winkel en de winkelier had er een kaartje bijgehangen: „Er zijn weer eieren!"

De officieren van het Militair Gezag doen, met de burgerlijke autoriteiten, hun best om zo snel mogelijk het probleem van de bevoorrading op te lossen.

De rantsoenen zijn op het ogenblik echter nog ver beneden het normale peil.

Na de bevrijding zijn te Oss onmiddellijk de voorraden in beslag genomen van de vleesconservenfabrieken. Rondom Eindhoven zijn de werklozen onmiddellijk aan het werk gezet op de aardappelvelden. Overal doet de bevolking wat in haar vermogen is en iedereen werkt om het hardst (Aneta).

KOLONEL GERARDS ONDERSCHEIDEN.

Kolonel Jacobus Cornelius Gerards, commandant van het militair personeel aan boord van het hospitaalschip „Oranje", voor het repatriëren van gewonden en zieken uit het Midden- Oosten, is door Koning George IV benoemd tot commandeur in de Orde van het Britse Imperium (Aneta).

ENGELS EN NEDERLANDS ZIJN VERWANT.

Enkele dagen geleden, in ons blad van Zaterdag 7 October jl., schreef Walter Ford een artikel over Twee Nederdietse Talen. Hierin toonde Ford de verwantschap aan tussen het Nederlands of Vlaams en het Engels. Het Engels is pas later, nadat de Franse leenwoorden erin gekomen waren, zo gaan verschillen van onze taal, dus na de komst van Willem den Veroveraar in de 11e eeuw.

Lang na Willem den Veroveraar was de verwantschap tussen Engels en Nederlands nog zeer duidelijk. Dit wordt aan onderstaande twee gedichten geïllustreerd, welke ons van bevriende zijde gewerden:

ongv. 1250

Sumer is icumen in.

Sumer is icumen in,
Lhude sing cuccu;
Groweth sed and bloweth med
And springth the wude nu.
ong. 1250
Sing cuccu!

Awe bleteth after lomb,
Lhouth after calve cu:
Bulluc sterteth, bucke verteth,
Murie sing cuccu.

Cuccu, cuccu, wel
Singes thu, cuccu:
Na swike thu naver nu;
Sing cuccu, nu,
Sing cuccu,
Sing cuccu, sing cuccu, nu.

16de eeuw

Ballads

The king sits in Dumferling toune,
Drinking the blude-reid wine:
„O whar will I get guid sailor,
To sail this schip of mine?"

Up and spak an eldern knight,
Sat at the kings richt kne:
„Sir Patrick Spence is the best sailor,
that sails upon the se".

MGR. WIJNHOVEN †.

Mgr. Peter Wijnhoven, pastoor te Nieuw Orleans, en jeugdvriend van onzen Mgr. Verriet O.P., is op 59-jarige leeftijd overleden. Mgr. Wijnhoven, geboren in Venraai, ging vroeg naar de Verenigde Staten, werkte daar vooral op sociaal gebied en het terrein der katholieke pers.

Mgr. Wijnhoven studeerde in het Kenricksseminarie te St. Louis voor priester, werd in 1909 gewijd en gedurende zeven jaren vice-kanselier van het aartsbisdom. In 1934 werd de ontslapene verheven tot huisprelaat van Z.H. den Paus en verleden jaar Augustus tot Protonotarius Apostolicus.

Mgr. Wijnhoven stichtte Hope Haven voor weeskinderen. In 1933 begon hij in St. Louis de katholieke pers door de stichting van The Catholic Action of the South. Tweemaal was Mgr. Wijnhoven bovendien voorzitter van de Katholieke Persvereniging in de Verenigde Staten. Ook werd zijn hulp vaak gezocht als arbiter in arbeidsgeschillen, zat hij in besturen van verschillende organisaties enz.

Onlangs heeft Mgr. Wijnhoven een missie gepreekt in het Mid-Westen tegen advies van zijn geneesheer. Na de missie werd Mgr. Wijnhoven ziek en na enkele weken overleed hij.

Een Nederlander, die medewerkte om het Geloof in de nieuwe wereld te verspreiden, is heengegaan. Mgr. Wijnhoven was Noordamerikaans burger geworden, maar zijn hart bleef uitgaan naar zijn geboorteland. Voor passerende Nederlanders was hij een hulp en vriend. Die allen, die hem gekend hebben, zullen hem in hun gebed niet vergeten. Hij ruste in vrede.

NEERLANDS BESTAAN BEDREIGD.

Het bestaan van de Nederlandse natie wordt bedreigd en alleen de bevrijding kan de beproevingen afwenden van het volk, verklaarde Mr. C. G. W. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister, tijdens een persconferentie, die in de Nederlandse Ambassade te Washington werd gehouden. Hij was juist teruggekeerd van een bezoek aan Londen, waar hij besprekingen had gevoerd met de Nederlandse regering. Hij verklaarde, dat de vernieling van de Nederlandse industrie door de Duitsers nog van ondergeschikt belang is, vergeleken bij wat de bevolking zelf lijdt. Uit geheime rapporten blijkt, dat slechts enkele magere rantsoenen ter beschikking blijven van Rotterdam, Amsterdam, 's Gravenhage, Utrecht en andere grote steden (Aneta).

WACHTDIENSTEN.

Maandag, 16 October 1944:

Telegram Afdeling: tel. 307; na 23 uur Weller, tel. 441.

Shipping & Supplies: tel. 458 en 551; na 23 uur De Vlieger, tel. 244.

Scheepvaart Afdeling: Soffree, tel. 799.

Dok Afdeling: Van Hasselt, tel. 468.

Laatste Nieuws

— De radio van Berlijn gaf te kennen, dat de Duitsers besloten hebben om Hellas te ontruimen. Een Duitse zegsman verklaarde: „Als gevolg van de Duitse ontruiming van Hellas zal het Balkanfront een nieuw aanzien krijgen."

— Aartsbisschop Francis J. Spellman, Vicaris Generaal der Noordamerikaanse strijdkrachten, is hedenmorgen op het LaGuardia vliegveld te New ork aangekomen na zijn bezoek aan de slagvelden. Toen hem gevraagd werd van mening te zijn, dat er met Kerstmis weer vrede zal zijn in Europa, antwoordde hij: „Generaal Eisenhower zeide dit niet en ik zal zeker niet verder gaan dan wat hij gezegd heeft." De Aartsbisschop, die op 20 Juli op reis ging, bezocht Noord-Afrika, Italië, Noord- en Zuid-Frankrijk, Engeland, België, Nederland en Luxemburg.

— Na hun mislukte poging van Zondag om de Noordamerikaanse ring om Aken te breken deden de Duitsers hedenmorgen weer een tegenaanval, doch na een slag van drie uren werden zij voor de tweede maal verdreven met hevige verliezen.

— Rome meldt, dat de Noordamerikaanse troepen aan het Italiaanse front het bergdorp Livergnano veroverd hebben op 16 kilometer ten Zuiden van Bologna.

De Zeeman in Oorlogstijd.

Een Drama op de Atlantische Oceaan.

In een rede, welke hij onlangs in het Lagerhuis heeft uitgesproken bracht Eerste-Minister Churchill hulde aan de toewijding der zeelieden. Hij verklaarde, dat de verliezen van de koopvaardij tengevolge van de duikbootoorlog, sedert het begin van dit jaar uiterst gering zijn, in vergelijking met het aantal schepen, dat gedurende de eerste oorlogsjaren werd vernield.

Het verhaal dat wij hier laten volgen hangt een beeld op van de gevaren welke de geallieerde zeelieden hebben getrotseerd, toen het duikboot gevaar in de Atlantische Oceaan, nog niet gebreideld was.

Getroffen.

In April 1942, na de keerkring sedert twee dagen te hebben verlaten stevende een Engels schip in de nabijheid van de Gulf Stream. De zee stond zeer hol.

Ik had pas mijn ontbijt gebruikt, aldus vertelt een der marine-officieren, en gezeten op mijn bed, was ik bezig aan de schouderbelegsels van mijn kapotjas te naaien, wanneer het schip door een verschrikkelijke ontploffing werd geschud. Een torpedo had het onder het dek getroffen.

Voorzien van zijn zwemvest, was de officier dadelijk naar de marconi-kajuit gesneld waar alles onderste boven gekeerd lag, en was hij er in gelukt een uitzendingspost, het enige toestel, dat onbeschadigd was gebleven, te bemachtigen.

Daar hij te laat te kwam om plaats te nemen in een der reddingsboten, die reeds in zee gelaten waren, wierp hij het radio-toestel over boord. Denkend dat het maar een valies was, visten de opvarenden het toestel niet op. Ongetwijfeld was dit een groot verlies voor hen.

Op dit ogenblik voer een der reddingboten met drie, de andere met vier man weg.

Duikeling.

— Toen het schip begon over te hellen en met de achtersteven uit het water werd gelicht aldus verhaalt de officier, dook ik langs de zijde van het schip en na enkele zwemslagen bevond ik mij op een dertigtal meter van het in de golven zinkende schip. Als ik omkeek bemerkte ik nog enkel een ontzaglijke draaikolk en talrijke wrakstukken: het schip was in drie minuten gezonken.

Ik zwom gedurende een half uur vooraleer ik in een der reddingboten aan boord genomen werd. Vlug trok ik al mijn natte kleren uit om ze in de zon te drogen, en twee uren lang bleef ik aldus naakt en bibberend van de koude. Ik mocht me evenwel gelukkig achten, want ik was voorzien van kleren en ik had mijn foto-toestel, met toebehoren en filmen kunnen redden, alsmede mijn bijbel, mijn brieventas en mijn vulpen. Mijn makkers waren niet zo gelukkig geweest: sommigen bezaten slechts hun hemd en hun broek.

De officier-marconist bevond zich onder de geredden. Hij heeft verhaald, dat hij aan boord gebleven was om S.O.S.-seinen uit te zenden, hij was hierin echter niet geslaagd daar de antennes buiten gebruik gesteld waren.

Daarop spoedde hij zich naar het niet vernielde gedeelte van het dek. Op hetzelfde ogenblik zonk het schip onder hem naar de diepte, zodat hij naar de afgrond medegetrokken werd. Vijf seconden gingen voorbij vooraleer hij weer aan de oppervlakte kon komen.

Van de twee-en veertig leden der bemanning, waren er negen-en twintig overlevenden waarvan er zich negentien in onze sloep en tien in de reddingboot van den kaptiein bevonden.

Dan hesen wij de zeilen. Weldra verwijderden de twee kleine boten zich van elkaar, en verloren wij elkaar uit het gezicht. Wij zouden elkaar niet meer ontmoeten.

Het leven in de reddingboot.

De reddingboot was zeer slecht toegerust. Er was geen motor aan boord, en ook geen handpomp, om het water uit de boot te pompen. men moest dus voortdurend met de palm van de hand hozen.

Om hun dorst te stillen beschikten de schipbreukelingen over drie kruiken water doch door nalatigheid was een dezer kruiken slechts half gevuld, de andere voor drie vierde, en derde bevatte slechts brak water. De mondvoorraad bestond uit 35 pond beschuit, 35 pond chocolade, 35 pond melktabletten, 5 grote bussen „bully beef" en enkele dozen verduurzaamde melk.

— Een draagbaar fornuis om het water te verwarmen ware voor ons een grote hulp geweest aldus stelde de officier vast. Ik ben er bijna zeker van dat de helft van mijn bezweken metgezellen, waren blijven leven indien zij een warme drank hadden kunnen nemen.

De tijd ging snel voorbij en het werd spoedig avond. De rantsoenen werden uitgedeeld, zegge twee beschuiten, een weinig chocolade en een halve pollepel water per man. Het water werd uit de boot geschept, het dekzeil werd gespannen en wij namen onze schikkingen voor de nacht.

Degenen, die een boot konden besturen, namen beurtelings hun plaats aan het roer. Daar wij enkel een klein slecht kompas te onzer beschikking hadden moesten wij ons naar de zon en volgens de sterren richten.

In de loop van de nacht hoorden wij een dof geronk. Eerst dachten wij dat het een vliegtuig was, alhoewel het geluid helemaal niet geleek op het geronk van een vliegtuigmotor. Het geluid werd duidelijker hoorbaar; doch wij schoten geen vuurpijl af om onze tegenwoordigheid aan te kondigen, het kon evengoed een duikboot zijn die aan de oppervlakte kwam om zijn batterijen opnieuw te laden. Na enkele minuten hield het geronk op.

De tweede dag ging zonder incidenten voorbij. Het weer werd geleidelijk slechter en op de derde dag stak er storm op en werd onze boot de speelbal der golven. Wij konden onmogelijk het zeil hijsen en werden derhalve medegesleept door de storm.

Een schip.

's Ochtends ontwaarde de wacht een mast.

Het was misschien het lichtschip van kaap Hatteras: doch toen wij dichterbij kwamen, zagen wij een zeilboot, wellicht een vissersboot.

Wij waren vol hoop: wij zouden nu spoedig gered worden. Men moest ons gezien hebben want het schip stevende recht op ons af. Duchtig roeiend vaarden wij het te gemoet. Onze hoop werd spoedige teleurgesteld. Het gold hier een reddingboot die zich in dezelfde toestand als de onze bevond.

Zij verwijderde zich en verdween in de nevel. Het was ontmoedigend. Niemand sprak, doch wij hadden alle hoop nog niet opgegeven: het was nog maar onze derde dag.

's Anderendaags in de namiddag, stierf de neger-stoker, die bij het plaats nemen in de reddingboot gevallen was en zijn ruggegraat had gebroken. Zijn lichaam werd bij zonsondergang in het water gelaten, nadat M.R., de derde stuurman, enkele teksten uit de door mij meegebrachte bijbel had voorgelezen.

Een waterhoos.

De volgende dag brak er tegen de middag een geweldig onweer los.

De bliksemschichten en donderslagen volgden elkaar met korte tussenpozen. Wolken van schuim verhieven zich boven de woelige zee. Dan daalden plotseling vijf sombere spiralen uit de wolk en gelijktijdig verhieven zich vijf waterkolommen in hun richting en ontmoetten hen op een derde van de afstand.

Het verschijnsel deed zich voor op ongeveer 4 km, afstand van onze roeiboot. Zouden wij in een derglijke waterhoos worden meegesleurd?

Onze angst was onbeschrijfelijk; de meesten van ons begonnen te bidden. Wij hadden liever allen met ons schip gezonken, dan in dergelijke omstandigheden om het leven te komen, indien wij dan toch moesten vergaan. Doch de Voorzienigheid beschermde ons. De wind stak op, verwijderde het gevaar, en brak ten slotte die ongewone aanval der natuur-elementen.

W konden eindelijk opnieuw ademen.

De dagen schenen wel weken, en nog steeds was er geen schip of vliegtuig in het zicht. Wij begonnen te verzwakken wij aten geen beschuiten of melktabletten meer, daar zij onze verschrikkelijke dorst nog verergerden. Om onze mond te verfrissen, spoelden wij hem voortdurend met zeewater. Ook masseerden wij elkaar met olie om te voorkomen dat wij van de koude zouden verstijven, doch wij bemerkten weldra dat wij ons beter konden verwarmen door de olie te drinken.

Verschillende sterfgevallen.

De tiende dag, 's morgens, deed er zich een nieuw sterfgeval voor.

De dood van M.G. was zeer aangrijpend. Daar hij herhaaldelijk zeewater gedronken had, leed hij verschrikkelijk van de dorst. In de duisternis had de ongelukkige de doos met geneesmiddlen geopend en had hij de inhoud van een flesje vlugzout ingezwolgen. Hij werd waanzinnig en ijlde de ganse nacht, zodanig dat wij er haast het hoofd bij verloren. Om hem te doen zwijgen moesten wij hem knevelen. Enkele uren nadien stierf hij. Zijn kleren werden gegeven aan degenen die er om zeggens geen hadden. Nadat een kort gebed was gezegd, werd zijn stoffelijk overschot aan de golven toevertrouwd.

Dergelijke tonelen deden onze ontmoediging nog toenemen. Men twistte onder elkaar, er werden scheldwoorden en zelfs slagen gewisseld; wij handelden als verwende kinderen, die slaan omdat zij een of andere begeerde zaak niet kunnen bekomen.

's Anderdaags in den morgen, stierven twee onzer kameraden, twee vertrouwde vrienden, met enkele minuten tussenpoos. Het was een aandoenlijk schouwspel: de mannen begonnen te wenen en in hun hoogste nood, smeekten zij den Almachtigen hen te hulp te komen. Doch, in de namiddag, zou de dood nog driemaal toeslaan: een zwarte stoker, een hofmeester en een kanonnier moesten in zee begraven worden.

Opgemerkt.

Onze krachten namen vlug af. De twaalfde dag waren de meesten van ons niet meer in staat zich staande te houden. Wij bleven op de bodem van de sloep liggen en wisselden bijna geen enkel woord meer. Doch inwendig riepenen wij de Hemel aan om ons te redden. En God verhoorde onze gebeden: in de namiddag werden wij door een bommenwerper opgemerkt. Na enkele malen boven ons te hebben rondgecirkeld, verdween het vliegtuig in de richting van de kust. Wij waren echter zodanig uitgeput dat de verschijning van het vliegtuig niet de minste indruk bij ons teweeggebracht.

De schipbreukelingen waren nochthans niet aan het einde van hun lijdensweg. De dertiende dag, tijdens een storm, scheelde het niet veel of de boot sloeg om; doch, alhoewel ons klein vaartuig half onder water gelopen was, hield het zee.

Gered.

In de loop van de namiddag zat W. aan het stuur, plots riep hij uit: „Een boot." De anderen antwoordden niet; geen enkele verroerde: zij bevonden zich in zulk een staat van gevoelloosheid, dat zij de betekenis van de uitroep niet onmiddellijk konden vatten.

— Dwaashoofden, ik zeg u dat er ginds een schip komt aangevaren, herhaalde de man aan het stuur.

Zij die konden rechtstaan om te zien, konden waarachtig hun ogen niet geloven.

— Wat mij betreft vertelde de officier, ik had gezwollen voeten en mijn lichaam was geheel verstijfd, zodat ik geen enkele beweging maakt. Eerst toen ik de romp van de Canadese torpedojager „Niagara" zich boven onze sloep zag aftekenen ontwaakte ik uit mijn halve bewusteloosheid. Alsdan besefte ik dat de tijd der mirakelen nog niet voorbij is. Wij werden dan omzichtig aan boord van het schip gebracht.

De Canadezen hebben ons zeer liefderijk verpleegd.

Wij werden te Halifax (Nieuw Schotland ontscheept en naar het Campbell Hospital overgebracht. Toen wij hersteld waren, hebben wij onze plaats opnieuw kunnen innemen in de strijd op leven en dood, die wij op de zeeën tegen den vijand leveren.

Bekendmaking.

De Voedselvoorzienings-en Distributie-commissie maakt hierbij bekend, dat het artikel „WITTE SUIKER" per 1 November 1944 niet meer als distributiegoed zal worden aangemerkt, zoodat de invoer wederom vrij is.

Namens voornoemde Commissie,
J. H. van BOVEN.